

PERIÒDICH IMPARCIAL, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats,
Noticias y Anuncios

Direcció: MUNTANER, 112, 4.ª - 1.ª — Administració: TALLERS, 15, 1.^a

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL, 10 cèntims.—ATRASSAT, 15.

Avuy continuem en lo folletí la comedieta

UN BURRO CARREGAT D' OR

donant desde la plana 9 á la 16 inclosa.

Mataró á 'ls nostres diputats

Una numerosa Comissió de mataronins va sèr rebuda ahí á la tarde en La Lliga regionalista, á fi de fer entrega de un missatge á 'ls diputats senyors Robert, Rusiñol, Doménech y Torres. L' acte sigué senzill y ensemps notable; gens aparatós, pero en lo fondo resultá solemne é importantíssim.

Solament van parlar D. Mariano Andreu en nom de la Comissió y 'l Dr. Robert en nom propi y de 'ls seus companys diputats.

Ni sisquera hi va haver presideñcia: 'l Sr. Andreu dirijí un petit discurs á 'ls senyors que acceptaren lo Missatge de la ciutat de Mataró, fent ab aquet motiu atinadas y patrióticas manifestacions y demostrant la necessitat de extirpar d' arrel lo monstuo de 'l centralisme, tan funest per la bona governació de 'l Estat, y acabá ab un ¡viva Catalunya y viva Espanya regionalista!, unaniment contestats per tots los concurrents que omplían lo local.

Seguidament va donarse lectura de 'l Missatge, curt y concret—en una paraula, clá y catalá—, y després lo Dr. Robert ab son esti! propi, senzill y convincent, va agraphir la atenció y deferencia de 'ls firmants d' aquell document, entre 'ls quals hi ha gran número de fabricants, metjes, apotecaris, arquitectos, industrials, advocats, procuradors, y obrers, dient que ab semblant acte se sentirían revestits de totas las energias per' fer compèndrer en Madrit las aspiracions y 'ls desitjos de 'l regiona-

lisme. Manifestá que la atmósfera madrilenya és contraria á 'l desarrollo de 'ls nostres ideals, porque allí s' creuen que 'l regionalisme és lo separatisme y per lo tant, convé repetir fins á la sacietat que 'l regionalisme no és separació ni anejió á 'l estranjer, sino á 'l contrari, la verdadera unitat de la patria permetent que 's desenvolli en cada una de las regions la vida propia que tenen, vida que será la vida vigorosa de l' Estat.

Lo Dr. Robert va felicitar-se de que signi Mataró la ciutat d' ahont vè aquet Missatge, recordant que Mataró és una població cultíssima que, sobre reunir las qualitats de adelanto y progrés de las primeras de Catalunya, té la especial circunstancia de sèr la primera que va trobar-se unida ab Barcelona pe 'l primer ferro-carril construít á Espanya, lo qual fa que se la hagi de considerar com la que en nostra nació va á la vanguardia de 'l progrés ab aquet fet altament significatiu y gloriós per la ciutat que avuy vè á felicitar-nos y encoratjarnos per des-empenyar nostra tasca en las Corts.

—No 'ns faltarán energías, no—digué 'l Dr. Robert—: nosaltres anem plens de convicció, de fe, de entusiasme y d' amor á Espanya precisament per nostras ideas regionalistas, porque—afeji—'l regionalisme no és egoista, no demana y treballa sols per' casa nostra, sino per totas las regions germanas; de tal maneró—va dir—que desd' ara asseguro que á mí, que si tinch defectes no tinch pas de cap manera 'l d' empenyarme en no deixarme convèncer, á mí que tinch gran convicció pero gran imparcialitat á 'l mateix temps, si se'm donguessin rahons tan sólidas, arguments tan forts, probas tan certas de que las ideas que professo, divulgo y sostinch no són útils á 'l bè de 'l país en general, jo no tindria inconvenient en tornar de Madrit dient: «m' he equivocat».

—Pero no será aixís—va continuar,—y per' aixó

anirem a Madrid a sostenir nostres ideals salvadors y regeneradors, a procurar que 'ns entenguin, y 'ns compreguin y 'ns atenguin concedint la descentralisació y la autonomia a las regions, no volent may l'autonomia de Catalunya en perjudici de las sevas germanas las altrás regions espanyolas, perquè jo no seria pas regionalista si pensés que 'l regionalisme a 'l favorir a Catalunya ha de perjudicar a 'l resto d'Espanya.

En tota la peroració de 'l Dr. Robert s'hi vejà la sinceritat de 'l home honrat, de 'l varò digníssim defensor de una noble causa, y aixó va inspirarli grans pensaments que foren estrepitosament aplaudits.

L'acte va acabar vejentse tots felicitats, tant la Comissió com nostres diputats regionalistas.

P. DE R.

ISIS ANYS!

Lo dia 4 de l'actual va fer sis anys que és mort lo inolvidable fundador de 'l Teatro catalá D. Frederich Soler y Hubert. D'ensá de semblant fetxa 's pót apreciar que 'l malhaurat poeta, vulgarment conegut ab lo pseudónim de Serafi Pitarra, era la personificació de nostra escena, perquè 'ls fets han probat que ab la seva mort ha deixat de sèr també 'l teatro regional. Digui's sino: ¿ahont són las obras dignas de enlayrar nostre repertori modern de la terra, estrenadas desde l'any 1895? Casi no se 'n trova ni una que reveli l'inspiració genial de un gran autor: repassi qui vulla la llista de 'ls estrenos posteriors a la mort de Soler y no hi trobará mes que obras vulgars, sense qualitats que 'l hi donguin mérit per sostenir ab gloria la esplendides de la escena; y lo qu'és pitjor, sense que en ellas hi respiri la idea regional; puig la corrent las ha pegadas per imitar a autors de l'extranger y per arrelar entre nosaltres plantas exóticas que en últim resultat perjudican la obra tan valent y constantment empresa y sostinguda pe 'l gran Soler, autor de molts y molt notables produccions que són verdaderas glorias de la escena catalana.

No volem deixar de consignar avuy un recort a la memoria de 'l ilustre y popular poeta Frederich Soler, y a 'l ferho reproduhim un modest treball de nostre Director.

Diu aixís:

CORONA RESPLANDENT

A FREDERICH SOLER

I La llum de vida

Trobantse solitaris cap a'l vespre en un carrer d'escassa concurrencia, quatre fana'ls estaban sostenint animada conferencia.

Tres d'ells estrany trobaban que l'altre, de figura mes bonica, sentint de mica en mica a'l donar llum sobtada intermitencia, tingúes una claror menos segura semblant voler apagar-se encara que tornaba a revifarse.

—Escolta, bon company, —alli li deya 'l mes antich qu'entre tots quatre 's veyá: —¿què 't passa? ¿a quina causa aquet zup zup ab que a'ls demés molestas obeheix? —Y 'l pobre ab pausa exhalaba allí queixas com aquestas:

—No ho sé; mes farà ja duas festas que sento a'l comensar la canonada, allí hont fa la tombada que desde terra a mi la claró 'm pórtá, com si hi tingúes molta aiga, y aixó a'l fluido priva

de passar ab llibertat, y quant arriba a'l punt ahont dona llum, la llum no és forta.

—¿Y 'l molesta de veras aquet oscilat tant?

—Sí.

—Donchs ja 't planyo:

ton flam s'apagará si no m'enganyo.

—No, ja vindrá algún día aquell lampista a ferli una sangria, —ficantse en la conversa digué un tercer fanal de llum molt tersa.

—L de la vora: —¿Lampista? quant passi 'l fanaler dintre mitj' hora l'avisarem, y prompte aquet singlot que tens te 'l veurás fora. —Jo que lo primer sòch de la reinglera ja pararé bon compte, amichs, y no t'espantis; farà una soldadora y 'l teu mal tindrà cura, perquè l'aygua que 't dona hidropesia treurá d'allà hont la tens.

—¡Ayl qu'alegria

'm donas ab aixó! No pòts pensarte lo molt que aquet favor sabré estimarte.—

En tant, l'altre fanal que 'ls escoltaba ab pena gran lo fanal nou miraba, a solas s'entristia y trayent d'aquell cas filosofia aixís pensaba 'l pobre:

—¡Potsè no la treurá joh, nol de sobre eixa causa com diuhen los meus companys que refiantse 'n viuhén!—

Y mentres aixís deyan lo mal de'l fanal nou augmentar veyan.

—Ja 's revifa: mirénse'l; ¡quina caral —de sopte digué un.—Y quant sonreyan y tots a'l fanal nou ja adobat creyan, restaren molt sorpresos, perquè 'l llum s'extingia y la vida perdía

aquell fanal, mentres que 'ls tres, encesos, flam segur ostentaren fins sèr dia.

Sens claror va quedar-se;

pero, apagat y tot, lo gas passaba, y si no iluminaba,

en cambi una lliadó gran ensenyaba de la qual pòt tothom aprofitarse.

Lo flam de 'l llum, si ben mirat se mira, és la vida de 'l home quant respira, en tant que 'l gas, passant y no cremantse y en l'espai enlayrantse fujint d'aquell canó sens que se 'l veja, fa com l'ànima nostra que 's passeja per l'imens de l'espai y vola lliure cercant la eternitat ahont ha de viurer.

La llum de vida a'l cos la Mort li enreda: l'ànima fuig, no 's veu, és immortal queda.

II

La llum de 'l geni

Dins de'l cervell un jove la portaba y casi ni ell mateix se n'adonaba.

Quinz'anys tenia apenas quant ja escribia versos a dotzenas, y la llum quo tancaba ulosa tota en son cap, casi no 's veyá; pero per 'xò ja deya algú que prest llejía 'ls versos que tal estre produhía, que en sos conceptes prou s'hi traslluhía la gloria y no poca de'l nostre jovenet en proper dia.

La llum y 'l cap parlaban, y tots dos s'expressaban ab paraulas tan claras y precisas, que si ara aquí ab tinta s'estampaban fora com esculpiras en la roca que sostenir la fama de l'escriptor genial un jorn li tòca. Lo cap deya: —Tu 'm cremas.

—Vull que 's veji la teva inteligencia, a fi que la potencia de ta imaginació be desparramis.

—Es que tu 'm fas mal be.

—¡Oh, no t'esclamis!—

Pero 's cremaba 'l pobre

sentint l'ardencia de la flama á sobre.

—Lo mal és pe 'l tèn be; per tant no 't queixis
—Oh! si que 'm queixo: per 'xó vull que 'm deixis
viure tranquil, qu' ab aqueix foch se 'm gasta
la natural materia
y puch quedar desfet.

—No importa: ¡hastal

Quant deixarás de sè, 's veurá llavoras
quin ton valer ha estat á totas horas.
A mes, no puch surtir que no 't desfassis.
Aixis, doncas, no passis
per 'xò tribulacions: faré ma via
y si aquí estich reclós, ja vindrá día
de que la presò aquesta
ahont ara la existencia meva 's tanca
deixar podré d' un cop, per' ser una branca
de'l mellor brot de llor de ta corona.—

Lo cap va restar mut; la llum aquella

l'inspiraba un jorn y altre,

l'bon jove escribía

y 'l seu nom pe 'l món ja se sentia.

A forsa de cremarse

va aquell cervell gastarse,

y 'l cor va interessarse

en tan inmens incendi, de manera

que bategá imposible casi li era.

'L jove sucumbí: llavors la flama

veyentse en llibertat molt mes s' inflama,

y sa forsa llumena

lo nom de'l jove que l' espay omplena.

La llum de'l geni que un cervell anida

matant á qui la guarda li don' oida.

III

La llum de gloria

Lleijim, per' sapiguerho,

lo que 'ls diarts duhen

y veurem en sas planas endoladas

la tristor y la gloria agermanadas.

Las penas reflectadas

potser també hi veurem sense volerho.

Què diuhen, donchs, los diaris?

Escotemlos primer y comentaris

podrán ferse mes tart, pero no ara.

Lleijint, en un d' ells trobo:

«Lo que a'ls lectors innovo

es nota trista que la mort anuncia

de fulano de tal.» Y 'l nom pronuncia.

—«¡Ploremlo!—diu un altre, y també estampe

'l nom de l' home que sa fama escampa

com bola que rodola

y, 'sent de nèn, aumenta.

'L mérit ponderar tothom intenta

de qui la vida deix' vent estat geni.

La gloria així ho demostra

y ab raigs brillants lo mostra

á tot lo món, que clama

per ésser pregoner de tanta fama.

Las penas y disgustos,

los sinsabors y sustos

que a'l recent mort en vida ocasionaren

las angunias qu' á voltas l' aflijiren

y la seva existencia acibararen,

á l' ésser explicadas en las planas

fan que tothom s' enteri

ab verdaderas ganas

de tots aquells detalls que sól haverhi

en la vida de l' hom' á qui tots cantan

a'l pás que sa figura n' agegantan.

Així sense esforsarse

se sap aviat quin jorn va batejarse,

quins versos ne va escriurer

avans que no 'n fès d' altres,

quin jorn va enmaridarse,

quin fou aquell qu' aplausos va sentirne,

fundant així sa gloria

que tota entera passa ja á la Historia.

Si és un guerrer se diuhen sas hassanyas,

son valor se pondera y sas proesas:

si un món fou dins sa testa...

tot lo món lo véu gran quant ell no rësta:

si fou pastor qu' estava en las cabanyas

y gran se feu un día

per fets extraordinaris, se progonan

y aquets precisament gloria li donan.

De l' héroe 's mencionan las batallas,

de 'l just la virtut santa

que de tan gran encanta;

de l' inventor la poderosa forsa

que may sa voluntat va lograr torce;

las artísticas telas

de qui notable fou en aquarelas;

lo gran patriotisme

de l' polítich expert que ab son civisme

ó ab sa diplomacia

la patria va fèr gran y va aixecarla

á altura tanta que tothom ne parla.

Qui músich fou notable

també per son sabé 's fa respectable:

que en la arquitectura

destacá com figura

de talent pe 'l mérit de sas obras,

igual logra de sobras

per fet tan envejable

son foch de geni convertir en flama

de gloria precursora de sa fama.

Lo qui tenint en vida

la religió per gufa

ab la mirada a'l cel sempre 'l bè escampa

desde son cor ahon nia;

la jovenil matrona

que 's conquistá de mártir la corona;

lo rey qu' ab l' afany noble

logra la ditxa fèr de tot un poble...

¡tots a'l finar be proban

que lloansa merescuda aquí a'l món troban!

Donchs... quant és un poeta

que l' aura popular ja 'l rodejaba

y vida real donaba

á personatjes de sa fantasia

que a'ls actors en las taulas

feya representarlos cada día,

ó be que inspirantse

en histórichs fets, sabía retratarlos

y a'l teatro portarlos,

ó á assumptos semblants donar poesia;

que á voluntat seva

de l' cor de 'ls auditoris era duenyo

fentlos plorar ó riurer

ó sentir segons era 'l seu empenyo;

quant d' un ser així 's parla

en quins escrits á dojo s'hi contempla

gloria á genis que primer que 'l foren,

¡se 'l déu lloar molt mes per' ferlo exemple

ab la lloansa en sa mort gloriosa

de com de 'ls genis geni 'l món lo posa!

La llum de gloria 's porta en la front pura

ab resplendor intens que sempre dura.

IV

La corona

A 'l gran Soler la Parca 'ns arrebatá

ab la llum de sa vida, pero queda

son ánima que vola:

morint, la llum de'l geni

de dins d' aquell cervell com aureola

s' esparjeix ab resplendor tan grata,

que posantse en la front de'l gran poeta

en llum de gloria 's torna, y ella sola

ab los seus raigs circunda

á l' escriptor eximi que així inunda

ab lo recort de son talent la terra.

Y lo recort no s' erra,

que FREDERICH SOLER, tingué guardadas

totas eixas tres llums privilegiadas:

la de vida en son cor, la poderosa

de'l geni que may va abandonarlo

convertida á sa mort en llum de gloria,

y á eixa llum se llegirá en la Historia

lo nom FREDERICH SOLER per' admirarlo,

¡Gloria á Soler! teiximli una corona,

que la Inmortalitat son nom pregona.

JOAN PERELLÓ Y ORTEGA.

D. JOAN MAÑÉ Y FLAQUER

La mort ha arrebatat la vida á l' degá de 'ls periodistas
espanyols. D. Joan Mañé y Flaquer era un de 'ls mes
distintjits y reputats escriptors que ab constancia inaca-
bable, ab talent extraordinari y ab una fe y entusiasmame

grans, venia dedicantse a l'periodisme desde l'any 1841, haventse donat a conèixer en lo periòdich *El Genio*, en aquesta capital.

De llavors ensà esgrigué en diverses publicacions, fins que en 1847 va entrar en la redacció de l'*Diario de Barcelona*, de l'qual en 1866 va serne nombrat director, havent desempenyat dit càrrech (salvo un petit interregne que va serho de *La Epoca* de Madrid) fins a l'hora de la mort, esdevinguda ahí dematí després de una llarga y penosa malaltia.

A l donar a nostres lectors tan trista nova, unim nostra manifestació a las molt numerosas fetas a la familia de l finat, enviantli l testimoni de l sentiment que 'ns ha causat una perdua tan sensible com és en realitat la de l Sr. Mañé y Flaquer, que ha mort després de rebre tots los auxilis de la Religió.

A. C. S.

L'ORFEÓ CATALÀ

III y últim.

Creym que en los precedents articles hem demostrat d'una manera evident que l' *Orfeó Català* es una finca que l administran y la usufructúan los Srs. Millet germans.

Las unas vegadas fugint per las esclerxas que agracient se posaren en los Estatuts y las altras barrenant los preceptes reglamentaris: sempre fent lo que fan perque 'ls socis ho volen.

Remey radical, infalible per evitar'ho, no serne.

Tenian antes per secretari general y per lo tant individu de la Junta Directiva ab veu y vot, a l Dr. D. Frederich Viñas, persona de totes prendas, d'una ilustració vastíssima, amable, recta en tots los actes que en mèrits de son càrrech tenia que intervenir, de *verdader* amor a tot lo que de Catalunya sia, coneixedor de l reglament en sa part més sana: procedia a sa aplicació sempre ab rectitud de miras y baix lo dictat de sa conciencia. Quant se presentaba algún assumpto de duptosa solució y que veyia que sos companys abaixaban lo cap acatant la resolució de l president, lo Dr. Viñas era casi sempre l únic que ab sas rahons, arguments y exemples, posaba indecisos en acceptá ó no acceptá la proposició que 's debatia.

Lo Dr. Viñas era l únic entrebanch, l únic obstacle que la majoria de la Junta Directiva trobava per la realisació de sons plans.

Ja aquet obstruccionisme resultaba una verdadera pesadilla, carga pesada y feixuga pe 'ls Millet y companyia. Lo Dr. Viñas no 's prestaba a secundar a ulls cluchs los interessats plans que a cada junta a la deliberació 's posaban; era la nota fonamental que posaba a to los estrany acords que se 'n habian allunyat, nota que privaba en part a que la Junta Directiva seguis una marxa forçada, tortuosa, molt discutible.

Aixó resultaba un reventament, era inaguantable, insufrible.

—Pero ¿com se pot salvar aquet inconvenient si és tanta la importancia de l càrrech y conta l Dr. Viñas ab tantas simpatias? Tenim medis per desvariario—preguntaren los que fan lo caldo gras, aquells que gracias a la Directiva no pagan cuota.

Si; respongueren tots a la una.

Y ab aixó llegiren l Art. 15 de l Reglament que diu aixís: «Será expulsat de la Associació ab pérdua de tots los drets, lo soci a qui la Junta Directiva haja tingut de amonestar tres vegadas per incompliment de 'ls Estatuts y Reglament de la Corporació, ó per dificultar *directa* ó *indirectament* sa bona marxa y prosperitat. Si la falta es grave encare que siga la primera y única podrá ésser punida ab l expulsio.»

¿Van veyent nostres lectors l esperit justicié de l famos Reglament?

Donchs, la Junta, animada per lo que deixem apuntat, no esperá a que l Dr. Viñas presentés la dimissió de l càrrech de secretari, sino que sens encomenarse a Déu ni al diable, nombrá un nou secretari general, recayent en un D. Joaquim Rivalta, íntim amic de tots los que forman la Junta Directiva.

Quant lo Dr. Viñas sapigué l estrany nomenament fet d'una manera tan poch correcta y que tant poch

abona 'ls uns y a l altre, y coneixedor com és de 'ls amagatalls de 'ls Estatuts que tant facilitan lo cumpliment de l desitj absolut de l President que podia determinar l expulsio, allavors la dimissió presentó.

Crech que nostres benévols lectors ja estarán enterats de com va alló en los pochos casos que ressenyats deixem y que tenen l importancia suficiente pera demostrar la mansedumbre, la bona fé y l candor de 'ls socis que tant obertament los explotan.

No volém acabar sens citar un altre matute.

A l Sr. Joan Salvat que era l encarregat de la classe de solfeig de la secció de noys, la Junta li demaná senyalés hora fitxa per la lissó a l objecte de reglamentarla.

Lo Sr. Salvat, (perdonins no li diguem professor per no cridar l atenció de l Delegat d'Hisenda respecte lo que diu la ley de contribucions en sa tarifa 4.ª epígrafe 11, senyalantli setanta pessetas l any;) digué que per ferho se li tindria que senyalar una paga mensual.

La Directiva li senyalá la cantitat de trenta pessetas que segons nos digueren s' anotarían com a gastos d' escombras.

Y va l ramellet de fochs que completará nostra idea, copiant l art 24 que tracta de l govern de l *Orfeó*.

Diu aixís: «Aquesta Associació 's regeix per las prescripcions de 'ls seus Estatuts y Reglaments, per los acorts de las Juntas generals y per las disposicions de la Junta Directiva ó de son President.»

¡Prou!

A. DE LA FLORIDA.

Imp. de Ramón Pujol.—Tallers, 45, Barcelona.

NUEVO INVENTO

Clavijas por presión «Sistema Terraza» — Aplicables a todos los Instrumentos de cuerda.

Patente Española núm. 24.143. — Adición núm. 25.879 Patentes de invención en Alemania, Italia y Francia.

Debido a este nuevo y utilísimo procedimiento se han procurado salvar las deficiencias de todas las clavijas conocidas.

Pidanse catálogos.

De venta en las principales guitarrerías y almacenes de música de España.

DIRECCIÓN Y ADMINISTRACIÓN GENERAL EN ESPAÑA

M. MORA

CALLE FÉLIX PIZCUETA, 1. — VALENCIA.

Representante en esta plaza:

JOSÉ MARIA POUS, San Pablo, 15.

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

● J U A N A Y N É ●

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

En esta casa se halla de venta la obra de gran éxito

A PAÍSES DESCONOCIDOS

Precio de los principales números de música:

Terceto de los Polismans.	2 ptas.
Duo de los carteros.	2'50 »
Coro las Violetas.	2'50 »

SSSSS Especialidad en pianos de alquiler. SSSSSS Guitarras desde 5 pesetas.

Toalla FRINÈ

Son ús hermojeja l rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, con trau l poro de la epidermis y evita las tacas, borro y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tesoro per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y l escorbut.

Se ven en todas las perfumerías